

HANDHAVING van het MILIEUHYGIËNEBELEID in het VLAAMS GEWEST

Martine Blondeel

(diensthoofd Hoofdbestuur)

*Vlaamse Overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-inspectie*

Inhoud

1. Situering
2. Basisprincipes
3. Bevoegdheden en taken van de afdeling Milieu-inspectie
4. Bedrijfscontrole
5. Organisatie van de afdeling Milieu-inspectie
6. Cijfers
7. Toekomstperspectieven

Situering

Situering

Leefmilieu is een aangelegenheid van de gewesten:

- Vlaams Gewest heeft **eigen milieuhygiënewetgeving**
- Rechtstreeks verband Europees niveau – Vlaams Gewest niveau:
  - Europese Richtlijnen omzetten naar Vlaamse milieuhygiënewetgeving
  - Europese Verordeningen werken rechtstreeks door in Vlaams Gewest
- Minister Leefmilieu, Natuur & Energie (LNE)
- Binnen departement LNE van Ministerie LNE:
afdeling Milieu-inspectie is bevoegd voor handhaving van de milieuhygiënewetgeving

Situering

Vlaams Gewest: 5 provincies – 7 MIO inwoners

- Klein: 13.500 km² (België: 30.000 km²)
- Zeer dicht bevolkt
- Sterk geïndustrialiseerd:
  - meerdere havens bv. Antwerpen, Gent, Zeebrugge
  - raffinaderijen, chemie, staal, non-ferro, ...
- Intensieve veeteelt

Om een hoog beschermingsniveau voor de omgeving te bereiken is nodig:

- Goede regelgeving
- Adequate handhaving

HANDHAVING = SLUITSTUK REGELGEVING

= ook belangrijk om BILLIJKHEID te verzekeren

= ook noodzakelijk voor GELOOFWAARDIGHEID

van de overheid én de industrie

Basisprincipes

Basis = Milieuvergunningendecreet + uitvoeringsbesluiten Vlarem I en II:

- scheiding vergunningverlener en handhaver: oprichting Milieu-inspectie (1991)
- lijst hinderlijke inrichtingen met klasse-indeling: 3 categorieën volgens potentieel risico

milieuvergunningen/meldingen:

- Klasse 3 (175.000): meldingsplicht voor activiteiten met laag risico
  - Klasse 2 (75.000): vergunningsplicht voor meer risicovolle activiteiten
  - Klasse 1 (25.000): vergunningsplicht voor de meest risicovolle activiteiten
-
- algemene en sectorale voorwaarden en normen gebundeld (Vlarem II)
  - bijzondere voorwaarden via milieuvergunning (i.f.v. lokale omstandigheden)

Basisprincipes

Toezicht

- 1° niveau: gemeentelijk (klasse 2 en 3): burgemeester, milieuambtenaren, politie
- 2° niveau: gewestelijk (klasse 1) – **afdeling Milieu-inspectie**
- Vrije velddelicten: politie

Afdeling Milieu-inspectie voert ook hoog toezicht uit op klasse 2 en 3

Bevoegdheden en taken van Milieu-inspectie

Andere milieuhygiënewetgeving waarvoor Milieu-inspectie bevoegd is:

- Decreet algemene bepalingen milieubeleid (titel III: bedrijfsinterne milieuzorg)
- Afvalstoffendecreet + uitvoeringsbesluit Vlarea
- Decreet Grondwaterbeheer
- Bodemsaneringsdecreet + uitvoeringsbesluit Vlarebo
- Mestdecreet
- Samenwerkingsakkoord Seveso
- Verordeningen i.v.m. overbrenging afvalstoffen
- Verordening i.v.m. ozonlaag afbrekende stoffen
- Verordening i.v.m. niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten
- Verordening POPs

⇒ **thema's**: afval, bodem, water, grondwater, lucht, geluid, geur, licht, genetisch gemodificeerde organismen, externe veiligheid, afvaltransport, ozonlaag afbrekende stoffen, dierlijke bijproducten

Bevoegdheden en taken van Milieu-inspectie

DEFINITIE VAN MILIEUHANDHAVING:

gebruikmakend van

strafrechtelijke middelen en **administratiefrechtelijke** middelen

bevorderen dat regels op milieugebied nageleefd worden.

De afdeling Milieu-inspectie heeft **niets** te maken met:

- het proces van vergunningverlening;
- overtreding van de wetgeving(en) op ruimtelijke ordening;
- overtreding van de wetgeving(en) op milieubeheer;
- politiereglementen;
- **interne** veiligheid binnen bedrijven

Andere taken Milieu-inspectie: **Beleidsevaluatie, Beleidsformulering,**

Handhavingsservaring uitdragen naar gemeenten

Bevoegdheden en taken van Milieu-inspectie

Strafrechtelijke afhandeling

- Alle overtredingen op de milieuhygiënewetgeving zijn **wanbedrijven** en worden vastgesteld door een proces-verbaal (PV)
- Iedere toezichthoudend ambtenaar is verplicht het vastgestelde wanbedrijf te verbaliseren en het PV aan de procureur des Konings te zenden
- Alleen de procureur des Konings kan het opportuun achten om een vastgesteld wanbedrijf te vervolgen of te seponeren

Bevoegdheden en taken van Milieu-inspectie

Administratiefrechtelijke afhandeling

- Geven van **onderrichtingen** (raadgevingen, aanmaningen en bevelen)
- Indien onderrichting niet gevolgd wordt én wanbedrijf duurt voort:
  - **opleggen van dwangmaatregelen**: kan het stilleggen van een activiteit inhouden dan wel de algehele of gedeeltelijke sluiting van de inrichting of
  - voorstel aan de vergunningverlener tot gehele of gedeeltelijke **schorsing** of **opheffing** van de milieuvergunning
- Voorstel tot wijzigen of aanvullen van vergunningsvoorwaarden

Bedrijfscontrole

1. In principe enkel **klasse 1**-inrichtingen
2. Gebeurt meestal **onaangekondigd**
3. Steeds **2** toezichthoudende ambtenaren samen (veiligheid/integriteit)
4. Kan **24 uur op 24** gebeuren, ook in het weekend (verontreiniging ≠ 9 to 5)
5. Kan alle milieu-aspecten omvatten (**integrale benadering**) of kan zich beperken tot één bepaald aspect
6. Van elke controle wordt een (intern) **inspectieverslag** opgesteld
7. Na (elke) controle start administratiefrechtelijke en ev. strafrechtelijke **afhandeling**
8. Basisinformatie wordt in het elektronisch **dossieropvolgingsstelsel** van Milieu-inspectie gebracht

Bedrijfscontrole

De toezichthoudend ambtenaar

1. heeft **dag en nacht, zonder voorafgaande verwittiging**, toegangsbevoegdheid in alle inrichtingen
2. kan de **bijstand van politie** vorderen
3. heeft **inzagerecht** in plannen, vergunningen, resultaten van zelfcontrole, ...
4. kan **technische controle-activiteiten** uitvoeren: nemen van monsters, ter plaatse metingen (laten) uitvoeren
5. kan mondelinge of schriftelijke **raadgevingen, aanmaningen en bevelen** geven

Bedrijfscontrole

1. Controleren of aan de **vergunningsplicht** voldaan is
  - Is er een milieuvergunning? niet / deels / volledig
2. Nagaan of **BBT (beste beschikbare technieken)** worden toegepast
3. Controleren of de **algemene en sectorale voorwaarden** worden nageleefd
4. Controleren of de **bijzondere voorwaarden** worden nageleefd
5. Nagaan of de bestaande voorwaarden **toereikend** zijn om normale burenlust te voorkomen en om het leefmilieu te vrijwaren van (verdere) aantasting
6. Nagaan of **alle nodige maatregelen** zijn genomen om schade, hinder en zware ongevallen te voorkomen
  - art. 22 MVD: 'Ongeacht de verleende vergunning moeten steeds de nodige maatregelen worden genomen om schade, hinder en zware ongevallen te voorkomen en om bij ongeval de gevolgen ervan voor de mens en het leefmilieu zo beperkt mogelijk te houden'.

Organisatie van de afdeling Milieu-inspectie

- Voldoende kritische massa (± 100 toezichhoudende ambtenaren)
- Goed opgeleide mensen (wetenschappelijk diploma) + voortdurend bijscholen
- Werkingsmiddelen (dienstwagens, inspectiematerieel, budget: ± 25.000 EUR/TA)
- Generalisten en specialisten (thematisch) – principe van dossierrotatie
- Operationele diensten (terreinwerk) en Hoofdbestuur (planning, coördinatie, kenniscentrum)
- Interne richtlijnen (Milieu-inspectie instrumentarium, Codes van goede praktijk, Kwaliteitshandboek monsternames en metingen afvalwater en afval)

Organisatie van de afdeling Milieu-inspectie

- Planmatig werken (prioriteiten leggen – uitvoeren – evalueren en terugkoppelen naar volgend plan – publiek rapporteren)
  - ⇒ Jaarlijks **MILIEU-INSPECTIEPLAN**
  - ⇒ Jaarlijks **MILIEUHANDHAVINGSRAPPORT**
<http://www.lne.be/themas/handhaving> OF <http://www.milieu-inspectie.be>
- Milieu-inspectieplan:
  - Instrument om **werkdruk en -volume** te beheersen (begroot qua budget en personeel)
  - Instrument om **evenwicht** te bewaren tussen verschillende milieuthema's
  - **Prioriteiten**: milieu-impact, opgelegde uitvoeringstermijn, middelen, hiërarchie opdrachtgever, afspraken/verplichtingen gewestelijk, nationaal, Europees
  - Omvat actieprogramma's:
    - **gerichte** handhavingsactiviteiten
    - **routinematige** handhavingsactiviteiten (aanwezigheidspolitiek)
    - **reactieve** handhavingsactiviteiten (klachtenbehandeling)
    - **opvolging** maatregelen

Cijfers 2007

- Aantal inspecties: **12.000**
  - gedurende de gewone werkuren 7.700
  - 's avonds 2.400
  - 's nachts en in de morgen 1.250
  - in het weekend 650
- Gecontroleerde bedrijven 4.400

Cijfers 2007

- 2.200 monsternames van **afvalwater** bij meer dan 800 bedrijven die lozen naar een oppervlaktewater of naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie
- 850 monsternames van **afvalstoffen**
- 70 monsternames van **bodem**
- 100 metingen van **luchtemissies**
- 70 **geluidsonderzoeken**

Cijfers 2007

- Aanvankelijke processen-verbaal 600
- Prioritaire processen-verbaal 250
- Aanmaningen en raadgevingen 1.730
- Administratieve sancties en dwangmaatregelen 20

Vaststelling in de loop der jaren: aantal processen-verbaal daalt!

De meest ernstige situaties zijn gesaneerd of verdwenen.

Evolutie handhaving: 'COMMAND and CONTROL' $\Rightarrow$ 'NEGOTIATION'

Toekomstperspectieven

huidige situatie ↔ toekomst (Milieuhandhavingsdecreet (21 dec. 07))

- Milieuhandhaving: versnipperd ↔ geharmoniseerd
  - maatregelen en bevoegdheden per milieuhygiëneregelgeving:
verschillend ↔ gelijk
  - handhavingsbeleid op verschillende bestuursniveaus:
verschillend of onbestaand ↔ centrale aansturing
- Sanctionering van overtredingen: alles via strafrecht ↔ misdrijven via strafrecht en inbreuken via bestuurlijke sanctionering

Daarom (naast afdeling Milieu-inspectie):

oprichting van een nieuwe afdeling Milieuhandhaving (2009) voor bestuurlijke sanctionering

谢谢大家